

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت درجه مقطع دکترای حرفه‌ای عمومی پزشکی

عنوان:

بررسی سرواپیدمیولوژی کیست هیداتیک انسانی با استفاده از روش الایزا و آنتی

ژن B در استان اردبیل

نگارش:

حامد شریعت‌زاده

استاد راهنما:

دکتر زهرا حیدری سورشجانی

استاد مشاور:

دکتر بهنام محمدی قلعه‌بین

پاییز ۱۳۹۹

شماره پایان‌نامه ۰۸۳۰

تقدیم به

پدر و مادرم ، این دو تکیه گاه بزرگ
زندگیم، که هر چه دارم مدیون همراهی و
زحمات بی دریغ آنهاست
به پاس فداکاری ها، مهربانی ها و دل
نگرانی هایشان

همسرم که نشانه لطف الهی در زندگی من
است و در مسیر پرپیچ و خم زندگی، مشعل
امید را در شبهای زندگیم به ارمغان آورد.
برادرم همسفرامهربان زندگیم، قلبم لبریز از
عشق به توست و خوشبختیت منتهای
آرزویم.

امروز

عزیزترین یادگار هفت سال زندگیم
پیشکش صبوری هایشان

سپاس‌گذاری

از استاد عزیزم سرکار خانم دکتر زهرا حیدری سورشجانی به خاطر زحمت‌های فراوان و راهنمایی‌هایی که در این مدت داشته‌اند سپاس‌گذاری می‌کنم.

از استاد بزرگوارم جناب آقای دکتر بهنام محمدی قلعه‌بین که بعنوان استاد مشاور مرا راهنمایی نمودند متشکرم.

از همه اساتید فرزانه و فرهیخته‌ای که در راه کسب علم و معرفت مرا

یاری نمودند کمال تقدیر و تشکر را دارم.

و در آخر برای تمام بیمارانم که در این مسیر سخت و طاقت فرسای پزشکی با بیماری شان زمینه یادگیری مرا فراهم کردند آرزوی سلامتی داشته و از همه آنها سپاسگذاری می‌کنم.

اما کلام آخر:

خداوندا

تورا به خاطر همه ی خوبی ها و

مهربانیهایت شکر میکنم

ای مهربانترین مهربانان....

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل اول: مقدمه

- ۱-۱ مقدمه، اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق..... ۲
- ۱-۲ اهداف پژوهش..... ۴
- ۱-۲-۱ هدف کلی..... ۴
- ۱-۲-۲ اهداف اختصاصی..... ۴
- ۱-۲-۳ اهداف کاربردی..... ۵
- ۱-۳ سوالات مطالعه..... ۵
- ۱-۴ تعریف واژه‌ها..... ۵

فصل دوم: بررسی متون

- ۲-۱ مبانی نظری..... ۷
- ۲-۲ بررسی متون..... ۳۸

فصل سوم: مواد و روش کار

- ۳-۱ نوع مطالعه..... ۴۴
- ۳-۲ جامعه آماری و روش نمونه‌گیری..... ۴۴

۳-۳- روش تجزیه و تحلیل آماری..... ۵۰

۳-۴- ملاحظات اخلاقی..... ۵۰

۳-۸- جدول متغیرهای مطالعه..... ۵۱

فصل چهارم: نتایج

۴-۱- نتایج..... ۵۴

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۵-۱- بحث..... ۷۱

۵-۳- پیشنهادات..... ۸۰

۵-۴- محدودیت های مطالعه..... ۷۷

منابع..... ۸۲

فهرست جداول

عنوان.....	صفحه.....
جدول ۱-۴ نتایج جذب نوری (OD) موارد مثبت به روش ELISA	۵۴.....
جدول ۲-۴ بررسی سن افراد مورد مطالعه.....	۵۷.....
جدول ۳-۴ بررسی فراوانی ابتلا به کیست هیداتید در گروه‌های سنی مختلف.....	۵۸.....
جدول ۴-۴ بررسی ارتباط بین سن افراد مورد مطالعه و ابتلای آنان به کیست هیداتید.....	۵۸.....
جدول ۵-۴ بررسی ارتباط بین جنسیت افراد مورد مطالعه و ابتلای آنان به کیست هیداتید.....	۵۹.....
جدول ۶-۴ بررسی نتایج بدست آمده از تست ELISA	۶۰.....
جدول ۷-۴ توزیع فراوانی افراد بر اساس شهر جمع‌آوری نمونه.....	۶۱.....
جدول ۸-۴ بررسی توزیع فراوانی افراد براساس منطقه زندگی افراد.....	۶۲.....
جدول ۹-۴ بررسی ارتباط محل زندگی افراد مورد مطالعه با ابتلا به کیست هیداتید.....	۶۳.....
جدول ۱۰-۴ بررسی فراوانی افراد براساس شغل.....	۶۴.....
جدول ۱۱-۴ بررسی ارتباط شغل افراد مورد مطالعه با ابتلا به کیست هیداتید.....	۶۴.....
جدول ۱۲-۴ بررسی سابقه تماس با سگ در افراد مورد مطالعه.....	۶۵.....
جدول ۱۳-۴ بررسی ارتباط تماس افراد مورد مطالعه با سگ‌سانان با ابتلا به کیست هیداتید.....	۶۵.....
جدول ۱۴-۴ بررسی فراوانی افراد براساس علائم بالینی.....	۶۶.....
جدول ۱۵-۴ بررسی ارتباط علائم بالینی افراد مورد مطالعه با میزان ابتلا به کیست هیداتید.....	۶۷.....

جدول ۱۶-۴ بررسی فراوانی افراد براساس مصرف سبزیجات..... ۶۸

جدول ۱۷-۴ بررسی ارتباط مصرف سبزیجات افراد مورد مطالعه با میزان ابتلا به کیست هیداتید..... ۶۹

فهرست اشکال و نمودارها

عنوان.....	صفحه
شکل ۱-۲ سیر تکاملی اکینوкокوس گرانولوزوس.....	۱۴
شکل ۲-۲ ساختمان دیواره کیست هیداتید و کیست دختر به همراه پروتواسکولکسها.....	۱۷
شکل ۳-۲ مورفولوژی انگل اکینوкокوس گرانولوزوس.....	۱۸
نمودار ۱-۴ نتایج جذب نوری (OD) موارد مثبت به روش ELISA.....	۵۷
نمودار ۲-۴ نمودار توزیع جنسیتی افراد مورد مطالعه.....	۵۹

فهرست علائم اختصاری

CE: Cystic Echinococcosis

ELISA: Enzyme-Linked Immunoassay

AgB: AntigenB

IgG: Immunoglobulin G

HCF: Hydatid Cyst Fluid

IL: Interleukin

Th: T-helper cells

IgM: Immunoglobulin M

IgE: Immunoglobulin E

IFN: Interferon

PBMC: Peripheral Blood Mononuclear

IFA: Immunofluorescent Assay

CFT: Complement Fixation Test

LAT: Latex Agglutination Test

IEP: Immunoelectro Phoresis Test

ELIFA: Enzyme Linked Immunofiltration Assay

PCR: Polymerase Chain Reaction

بررسی سرواپیدمیولوژی کیست هیداتیک انسانی با استفاده از روش الیزا و آنتی ژن B در استان اردبیل

چکیده

زمینه: هیداتیدوز بیماری انگلی ناشی از لارو انگل ائینوکوکوس گرانولوزوس بوده که معمولاً کبد و ریه را مبتلا می‌سازد و خطرناکترین و کشنده ترین بیماری انگلی کرمی است که از مرحله لاروی انگل ناشی می‌گردد. چرخه زندگی انگل بین سگ سانان و انواعی از نشخوارکنندگان رخ می‌دهد و انسان غالباً با خوردن تخم انگل به همراه سبزیجات یا تماس مستقیم با سگ، آلوده می‌شود. علائم ناشی از کیست‌ها ی اولیه به اندازه و محل جایگزینی آنها بستگی دارد. اغلب موارد آلودگی به کیست در کبد (حدود ۷۰ درصد) و ریه (۱۵-۱۰ درصد) مشاهده می‌شود و ۵ تا ۱۰ درصد موارد نیز در سایر اندامها نظیر استخوانها، کلیه و مغز تشکیل می‌گردد.

هدف: از آنجا که این بیماری سبب خسارت‌های اقتصادی و بهداشتی فراوانی در جهان می‌گردد و شناخت آن از لحاظ بهداشتی و اقتصادی ضرورت دارد و نیز شواهد نشان می‌دهد که در سالیان اخیر نه تنها از شیوع بیماری در دنیا کاسته نشده بلکه در بسیاری کشورها شیوع و شدت بیماری در انسان و حیوانات در حال گسترش است. از این رو برآن شدیم تا مطالعه‌ای در این زمینه جهت بررسی شیوع این بیماری طراحی و اجرا کنیم.

مواد و روش کار: در استان اردبیل پس از هماهنگی با معاونت بهداشت استان و هماهنگی با شبکه های بهداشت با استفاده از پرونده‌های خانوار و انتخاب شماره خانوار (به عنوان سرخوشه) به طور تصادفی خوشه‌ها و تعداد آنها انتخاب شد به اینصورت که نمونه‌ها از نظر تعداد به طور مساوی بین شهر و روستا تقسیم شد. از آنجا که هدف این بررسی تعیین میزان شیوع استان اردبیل بود لذا نیمی از جمعیت مورد مطالعه از شهر و نیمی از جمعیت از روستا انتخاب شد. شیوع سرمی کیست هیداتید در روستاها و شهرهای استان اردبیل که در چهار جهت جغرافیایی شمال، جنوب، شرق و غرب این استان قرار دارند، شهرستان‌های اردبیل، نیر، خلخال، مشگین‌شهر، پارس‌آباد مورد تحقیق و بررسی قرار گرفت.

نتایج: در این مطالعه، بعد از بررسی ۹۵۰ نمونه سرم انسانی، نتایج نشان دادند که شیوع هیداتیدوز ۴/۴٪ برابر با ۴۲ نفر در ۹۵۰ نفر بوده و در گروه سنی ۲۹-۲۰ سال بیشترین میزان را داشت، در زنان بیشتر از مردان بود، فراوانی افراد آلوده در شهر خلخال بیشترین میزان را داشت، روستانشینان بیشتر در معرض آلودگی به این انگل هستند و نیز ابتلا به هیداتیدوز با عواملی نظیر شغل، تماس با سگ، علائم بالینی و مصرف سبزیجات ارتباط معناداری داشت.

نتیجه گیری: اگرچه شیوع سرمی کیست هیداتید در استان اردبیل نسبتاً پایین بود، اما به دلیل اهمیت بیماری و ویژگی مشترک انسان و دام، کلیه اقدامات پیشگیرانه از قبیل رعایت اصول بهداشتی و آگاهی مردم باید مورد توجه قرار گیرد.

کلمت کلیدی: سرواپیدمیولوژی، هیداتیدوز انسانی، الایزا، ایران